

Отже, освіту дорослих доцільно здійснювати з урахуванням філософсько-методологічних, психолого-педагогічних та організаційно-методичних особливостей освітнього процесу. Це забезпечує реалізацію андрагогічної парадигми, яка є базовою для системи перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. Семенов О. Професійна освіта і освіта дорослих в Україні: становлення, здобутки, перспектива. *Edukacja zawodowa i ustawiczna. Polsko-ukraiński rocznik naukowy*. 2018. №3. С. 533-538.
2. Толочко С. В. Сучасна методологічна парадигма післядипломної освіти викладачів для сталого розвитку. *Педагогічні науки*. 2017. Випуск LXXX. Том 2. С. 36-42.

Задорожна Л. К.

*КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради», м.Одеса*

Ягоднікова В. В.

*КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради», м.Одеса*

ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Сьогодення змінює всі аспекти життєдіяльності нашого суспільства та кожної людини. Виклики, які постали у воєнно-політичній, соціально-економічній, морально-духовній сферах потребують швидкої і змістової реакції, інноваційних рішень та невідкладних дій, успіх яких, безумовно, залежить від того, наскільки освіта і наука будуть задіяні у цих процесах. Загально визнаним фактом є те, що майбутнє будь-якої країни визначається її системою освіти. В історії цивілізації не має прикладу, коли б країна відроджувалася, збагачувалася, ставала лідером світової спільноти при одночасному занепаді освіти, науки і культури. У зв'язку з цим, усвідомлення сучасних викликів педагогіки і освіти, аналіз актуальних проблем, визначення перспектив і окреслення стратегічних завдань і планів розвитку вітчизняної освіти і педагогічної науки є умовою виживання, відновлення й розвитку нашої країни.

Сучасні виклики освіти і педагогічної науки виявляються, перш за все, у воєнних подіях в Україні, небезпеці на всій території країни та проблемах, що виникають у цих обставинах. Проте аналіз сучасного стану освіти і науки свідчить про наявність низки викликів, які ми згрупували як ресурсні, соціально-психологічні та організаційні. На нашу думку, усвідомлення наявності цих викликів дає можливість виокремити стратегічні завдання, виконання яких буде не лише відповіддю на такі виклики, а й забезпечить подальший розвиток освіти і педагогічної науки.

До ресурсних викликів сучасної освіти і педагогічної науки можемо віднести: руйнації матеріально-технічної бази закладів освіти, наукових установ, культурно-просвітницьких споруд; відсутність технічних засобів і труднощі у доступі до Інтернету; переміщення педагогічних, науково-педагогічних працівників та працівників адміністративних і сервісних служб закладів освіти в інші райони країни та закордон; забезпечення особистісно-професійного зростання педагогів і викладачів відповідно до сучасних вимог.

Безумовно, стратегічним завданням є відновлення зруйнованих та пошкоджених закладів освіти, їх матеріально-технічної бази. Однак виконання цього завдання пов'язано з фінансуванням цих робіт, тому логічним постає завдання пошуку джерел фінансування, залучення не тільки державних коштів, а й інвестицій, грантів, благодійних організацій, спонсорів тощо.

Найголовнішим завданням сучасної освіти постає безпека всіх учасників освітнього процесу, тобто безпека споруд і об'єктів закладів освіти, безпека життєдіяльності, інформаційна безпека, безпека праці. Реалізація цього завдання базується на принципі людиноцентризму як домінуючого в освітній політиці, у педагогічній науці, у менеджменті освіти.

Особливої уваги потребує вирішення завдання щодо підготовки сучасного педагога, організації і здійснення його підвищення кваліфікації та перекваліфікації, що передбачає формування і удосконалення їх особистісно-професійної компетентності відповідно до сучасних вимог, з акцентом на розвиток психологічної культури, ціннісно-сміслової сфери, стресостійкості, оволодіння навичками саморегуляції.

Серйозними викликами освіти і педагогічної науки є організаційні, які виявляються у нових умовах управління і здійснення освітнього процесу, організації наукових досліджень, науковому й організаційно-методичному забезпеченні освітнього процесу, опануванні цифровими технологіями освітньої і наукової діяльності, комунікації та задоволенні потреб всіх учасників освітнього процесу.

Педагогіка як прикладна наука, спрямовує свої зусилля на оперативне розв'язання важливих суспільних проблем виховання, навчання і розвиток особистості. Саме тому одним з стратегічних завдань у сучасних реаліях є активізація наукових пошуків зокрема у таких галузях педагогічного знання як: інноваційна педагогіка, соціальна педагогіка, теорія і методика виховання, аксіологічна педагогіка, військова педагогіка, професійна педагогіка, освітній менеджмент, педагогіка здоров'я, корекційна педагогіка. Потребують осмислення і наукового обґрунтування нова державна та регіональна освітня політика, методологія освіти, сутність і природа деяких явищ в освітньому процесі,

новації в педагогіці, культурологічні аспекти освіти, новий педагогічний досвід тощо.

Сьогодні надзвичайно актуальним є необхідність зберегти нашу національну ідентичність, державну цілісність і незалежність, з одного боку, а з іншого – інтегруватись в європейську і світову спільноту. Варто зазначити, що зараз ми спостерігаємо ціннісні інсайти українського суспільства, які виявляються в усвідомленні себе громадянами України, які живуть у національно визначеному ціннісно-смысловому полі, а поняття «патріотизм», «національна самоповага», «громадянська позиція», «національна згуртованість» набувають нового змісту.

Безперечно, що саме в освітньому середовищі людина занурюється в культуру, зокрема і в національно-етичну, а через неї прилучається до світової загальнолюдської культури. Для цього освіта, зокрема система виховання, має сприяти тому, щоб людина усвідомила своє коріння, була здатна визначити своє місце у суспільстві, у світі, та успішно самореалізуватися.

Організація освітнього процесу у формі синхронного і асинхронного дистанційного навчання в умовах воєнного часу і повоєння потребує забезпечення наукового й організаційно-методичного супроводу. Актуальним залишається опанування викладачами і здобувачами освіти цифровими технологіями освітньої та наукової діяльності. Головним завданням в цьому контексті є забезпечення якості освіти, яке потребує окремого і більш детального аналізу та пошуку шляхів його реалізації.

Про існування соціально-психологічних викликів свідчать кризові стани і психологічні травми у здобувачів освіти, їхніх батьків, педагогічних та науково-педагогічних працівників, які отримують під час воєнної російської агресії; проблеми адаптації їх до нових умов життєдіяльності, навчання, праці.

Ці виклики спонукають до першочергового вирішення завдання з організації і здійснення психологічного супроводу всіх учасників освітнього процесу, актуалізують завдання розвитку інклюзивної освіти, зокрема соціальної інклюзії в освіті. Необхідним є не тільки розширення функцій шкільної соціально-психологічної служби, а й організація продуктивної співпраці з такими службами, центрами, фахівцями на міжнародних, всеукраїнських та регіональних рівнях для застосування позитивних практик у сфері профілактики і подолання соціально-психологічних проблем у здобувачів освіти та педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Визначені виклики та стратегічні завдання сучасної освіти і педагогічної науки, звісно, не вичерпують всіх аспектів означеної проблематики і засвідчують необхідність її подальшого розроблення для розвитку національної освіти та педагогічної науки, що є пріоритетним фактором визначення перспектив розвитку динамічних і кардинальних

змін у всіх сферах життєдіяльності українського суспільства, формування майбутнього Української держави.

Колесова О. А.

*КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради», м. Одеса*

ФАКТЧЕКІНГ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

З початку XXI століття принципово змінилися процеси творення інформаційного простору, які супроводжуються стрімким зростанням об'ємів інформації та загострюють проблему ментального регулювання інформаційних навантажень для населення. Людина сучасного цифрового суспільства знаходиться у середовищі, в якому існує розмиття меж між достовірною інформацією та напівправдою, фактами та фейками.

Запобігання соціальним наслідкам спотворених фактів, негативному впливу сфальшованої інформації на психічне і соціальне благополуччя окремої людини і населення в цілому, потребує поліпшення навичок аналізу існуючої реальності та вміння порівнювати різні джерела, робити незалежні висновки. Найбільш вразливими споживачами глобальної інформації є діти та молодь. Педагогі та батьки стурбовані загрозою, яку несуть молодшому поколінню «фейкові новини»: вони погіршують самооцінку у дітей, можуть формувати спотворені погляди на події в суспільстві. А це, в свою чергу, завдає дітям моральної, а іноді і фізичної шкоди. Саме сучасна інноваційна освіта знаходиться «на передньому краю» формування культури споживання інтернет-контенту серед учнів. Використання технології фактчекінгу, як інструменту критичного мислення, при вивченні шкільних предметів дозволяє учасникам освітнього процесу аналізувати факти, науково інтерпретувати явища, оцінювати події для формування об'єктивних висновків.

Потік новин в соціальних мережах настільки інтенсивний і щільний, що створює інформаційне перевантаження для всіх користувачів, формує інформаційний шум, ускладнює розрізнення достовірних повідомлень від фейкових. Саме така небезпека формує імператив необхідності протистояти їй шляхом використання технологій фактчекінгу та прийомів критичного мислення. «Наявність великої кількості людей у суспільстві, які дезінформовані і мають свій власний набір фактів, є абсолютно руйнівним», – говорить Стефан Левандовскі, когнітивний вчений з Брістольського університету у Великобританії, який вивчає поширення дезінформації [1].

Людина, яка занурена в цифрову комунікацію має розуміти різницю між поняттями: